

N:o 25.

Kongl. Maj:ts nådiga proposition till Riksdagen angående upplåtelse åt enskilde af viss del af ett vid afvittringen inom Jockmocks socken för kronans räkning afsatt område invid Murjeks jernvägsstation i Norrbottens län; gifven Stockholms slott den 27 januari 1899.

Genom Kongl. Maj:ts befallningshafvandes i Norrbottens län utslag den 15 december 1890 angående afvittring af Jockmocks socken har dels inom området för Åkerbergs by för kronans räkning förbehållits ett område om 26,25 hektar, dels ock inom gränserna för den i socknen belägna kronopark till byggnads- och upplagsplats vid Luleå—Gellivare jernväg afsatts ett område om 24,50 hektar.

I en af Kongl. Maj:ts bemälde befallningshafvande med underdånig skrifvelse den 13 mars 1897 öfverlemnad skrift har Jockmocks sockens kommunalstämma i underdånighet anhållit, att, sedan nämnda socken å kyrkostämma beslutit att uppföra ett skolhus vid Murjeks jernvägsstation å Luleå—Gellivare jernväg, men Kongl. Maj:ts befallningshafvande ansett sig icke kunna åt församlingen upplåta tomplats till skolhuset å det område, som vid afvittringen afsatts för bebyggande, berörda område måtte åt socknen för alltid upplåtas på de vilkor, Kongl. Maj:t ville bestämma.

Derjemte hafva i en till Kongl. Maj:t ingifven skrift åtskilliga personer, med förmälan att de vore bosatta å ifrågavarande område och der uppfört boningshus m. m., bestridt bifall till Jockmocks

kommuns förevarande ansökning och tillika i underdånighet anhållit, att det måtte varda öfverlemnadt till vederbörande myndighet att uppgöra plan för platsens bebyggande och tomters upplåtande m. m.

Kongl. Maj:ts befallningshafvande har i sin berörda skrifvelse äfvensom i sedermera infordradt underdånigt utlåtande meddelat, att ifrågavarande vid afvittringen afsatta områden vore belägna i ett sammanhang och genomskures af Luleå—Gellivare jernväg i riktning från söder till norr; att Jockmocks kommun med den underdåniga ansökningen afsåge att få på sig under eganderätt öfverlåten den vester om jernvägslinien och Murjeks å området förlagda jernvägsstation belägna del af samma område, i ändamål närmast att derå uppföra skolhus, men äfven att, i den mån området ej toges i anspråk därför, å detsamma upplåta mark till annan byggnadsverksamhet; att nu ifrågavarande del af området enligt en vid skrifvelsen fogad, af tillförordnade förste landtmätaren C. A. Sjöberg upprättad karta omfattade, jemte 0,348 hektar landsväg, 20,472 hektar skogsmark och 12,82 hektar lågländ mark eller tillhoppa 33,64 hektar; samt att vederbörande skolråd, med utmärkande å berörda karta af den för skolan ifrågasatta platsen, uppgifvit, att ett område af 1 hektar vore för skolans räkning erforderligt.

Vidare har Kongl. Maj:ts befallningshafvande anført, bland annat, att, då det till upplåtelse åt kommunen ifrågasatta område vore beläget invid Murjeks jernvägsstation, som förmedlade trafiken till och från Luleå hela öfre flodområde, och genomskures af den till Jockmocks sockens centralpunkt, Jockmocks kyrkby, ledande allmänna vägen, det vore att förvänta, att ett stationssamhälle snart skulle uppväxa derstädes, detta dock endast under förutsättning att tryggad besittningsrätt vunnnes till byggnadsgrunden. Erfarenheten ej minst inom det på kommunikationer fattiga Norrbottens län hade nemligen ådagalagt, hurusom omgifningarna invid jernvägsstationer, der jernväg korsades af annan kommunikationsled eller, såsom i förevarande fall, der landsväg utmynnade, vore ytterst begärliga såsom bosättningsplatser och ofta på otroligt kort tid utvecklades till folkrika och tätt bebyggda stationssamhällen. Det vore därför af stor vikt att å sådana platser, der måhända inom kort förhållandena komme att nödvändigögra tillämpning af de för rikets städer utfärdade byggnads- och brandordningar, redan från början få byggnadsverksamheten ordnad efter en på förhand uppgjord ändamålsenlig plan. Huru begärligt nu ifrågavarande område, som för tio år sedan utgjorde en ödemark, varit såsom bosättningsplats, visade sig deraf, att en mängd familjer redan der slagit sig ned och åt sig uppfört bonings-

hus. Då detta skett utan vederbörligt tillstånd och nämnda familjer i allmänhet vore mindre bemedlade, vore deras ställning högst osäker, och det vore derföre för dem ytterst angeläget att erhålla tryggad rätt att bibehållas vid de hem, som de sålunda åt sig grundat. På dessa och i öfrigt anförda skäl har Kongl. Maj:ts befallningshafvande hemställt, att ofvan omförmälda område, 33 hektar 64 ar, med afdrag dock af den del deraf, som upptoges af allmän väg, eller 0,348 hektar, måtte på vissa af Kongl. Maj:ts befallningshafvande angifna vilkor under eganderätt upplåtas till Jockmocks kommun, dervid Kongl. Maj:ts befallningshafvande tillika erinrat, att kronan icke borde genom ifrågasättande af något vederlag hindra eller försvåra platsens bebyggande.

På grund af särskilda nådiga remisser har kammarkollegium afgifvit underdåniga utlåtanden i ärendet, hvarjemte kollegium öfverlemnade inhemtade yttranden af domänstyrelsen och jernvägsstyrelsen, af hvilka domänstyrelsen meddelat sig med vederbörande öfverjägmästare, som ansett det af Kongl. Maj:ts befallningshafvande omförmälda område böra upplåtas till tomtplatser för stationssamhället vid Murjek, dock med iakttagande att dervid borde reserveras en eller två välbelägna tomter för kommunens allmänna behof samt en dylik tomt för statsändamål; och har domänstyrelsen, som anslutit sig till hvad öfverjägmästaren yttrat, samt förmält sig anse det åsyftade ändamålet lämpligast kunna vinnas på det sätt, att Kongl. Maj:ts befallningshafvande anbefaldes upprätta plan för områdets indelning i tomter, dervid såväl förutvarande husegares som ock kommunens samt Kongl. Maj:ts och kronans intressen borde tillgodoses, hemställt, att, efter det sådan plan upprättats, Kongl. Maj:t måtte föreslå Riksdagen att medgifva områdets upplåtande på samma vilkor, som rörande upplåtelse åt enskilde af ett invid Långträskis jernvägsstation beläget område af Piteå kronopark blifvit stadgade i kongl. brefvet den 17 maj 1895.

Jernvägsstyrelsen har ansett det vara af nödig omtänksamhet påkalladt att vid en eventuel upplåtelse af ifrågavarande kronomark för statens jernvägars räkning afsätta det område, som funnes utmärkt å en vid styrelsens skrifvelse fogad plankarta och vore beläget mellan jernvägens nuvarande vestra gräns och en linie, förlagd på 75 meters afstånd från hufvudspårets medellinie.

För egen del har kammarkollegium i det af kollegium senast afgifna utlåtande anført, att kollegium biträdde Kongl. Maj:ts befallningshafvandes åsigt i fråga om behofvet att till bebyggande indela ifrågavarande del af det vid Murjeks jernvägsstation för Kongl. Maj:ts och kronans räkning afsatta område. Deremot funne kollegium några sådana

omständigheter icke vara för handen, som för kronan kunde innefatta skälig anledning att till kommunens förmån utan vederlag afhända sig omförmälda mark, vare sig i hela dess omfattning eller till den del, som ansetts erforderlig till skolhustomt. Afsättande, på sätt öfverjägmästaren föreslagit, af tomt till stat och kommun syntes kollegium ej heller vara af behovet påkalladt i vidare mån, än som tarfvades för erhållande af lämplig skolhustomt, alldenstund den öster om jernvägsstationen belägna del af det vid afvittringen afsatta område ej vore ämnad att ingå i nu ifrågasatta upplåtelse utan sålunda fortfarande vore att disponera för statens ändamål, samt kommunen kunde i likhet med enskilda sjelf förvärfva hvad som funnes nödigt.

För främjande, så vidt möjligt vore, af det med upplåtelsen afsedda syfte hölle kollegium emellertid före, att det borde tillkomma vederbörande myndighet att ombesörja områdets uppdelande i tomter samt dessa tomters upplåtande till bebyggande; och hemstälde kollegium, med åberopande af hvad sålunda anförts, att ifrågavarande område, 33 hektar 64 ar, med undantag af dels den del deraf, som upptoges af allmänna landsvägen, dels ock den ytvidd, som ansetts nödig för utvidgande af Murjeks jernvägsstation, måtte fördeladt i tomter afsedda till bebyggande, åt enskilde med eganderätt upplåtas under vissa af kollegium föreslagna vilkor.

Jemte erinran att 1898 års Riksdag på framställning af Kongl. Maj:t medgifvit, att af det till kyrkoplats för Jockmocks socknemän vid afvittringen afsatta område 146,8825 hektar finge under vissa vilkor med eganderätt upplåtas till Jockmocks kommun utan annan afgäld än den, som kunde anses inbegripen i den ränta, hvilken vid afvittringen faststälts att utgå från hela det för kyrkoplatsen afsatta område, samt med tillkännagifvande att på Kongl. Maj:ts pröfning är beroende väckt fråga om förläggande till annan plats af det vid Mattisudden i Jockmocks socken nu anordnade seminarium för bildande af lappska småskolelärare och lärarinnor, vill Kongl. Maj:t, med afseende å hvad i ärendet förekommit, härmed föreslå Riksdagen att medgifva, att ifrågavarande område, 33 hektar 64 ar, med undantag af den mark, som dels upptages af den genom området dragna allmänna vägen, dels kan finnas erforderlig för seminariet för bildande af lappska småskolelärare och lärarinnor, för den händelse att platsen för detta seminarium kommer att förläggas till Murjeks stationssamhälle, dels ock af jernvägsstyrelsen ansetts nödig för utvidgande af Murjeks jernvägsstation, må, fördeladt i tomter afsedda till bebyggande, åt enskilde med eganderätt upplåtas under iakttagande,

att, sedan området blifvit genom Kongl. Maj:ts Befallningshafvandes försorg uppdeladt i lämpligt antal tomter, dervid tomt af erforderlig storlek bör utläggas till plats för skolhus åt Jockmocks församling, förslag till köpeskilling för de särskilda tomterna skall samtidigt för alla tomterna uppgöras af vederbörande revirförvaltare och en af Kongl. Maj:ts befallningshafvande i länet utsedd person, hvarvid särskildt värde bör åsättas å tomt befintlig skog och särskildt värde sjelfva jorden;

att tomt må af Kongl. Maj:ts befallningshafvande till pris, motsvarande minst den sålunda föreslagna köpeskillingen, upplåtas, skolhus-tomten till Jockmocks kommun samt öfriga tomter till den, som hos Kongl. Maj:ts befallningshafvande anmäler sig till erhållande af sådan tomt och dervid erlägger hela värdet för å tomten befintlig skog jemte minst en femtedel af köpeskillingen för jorden;

att egare af redan å området uppförda byggnader skola ega företrädesrätt att för dem erhålla nödigt tomtutrymme mot erläggande af stadgad köpeskilling;

att den, åt hvilken tomt upplåtes, skall vara skyldig att, under iakttagande af de särskilda föreskrifter, som med afseende å ett ordnad bebyggande af platsen kunna varda honom af Kongl. Maj:ts befallningshafvande vid upplåtelsen meddelade, inom två år från upplåtelsen hafva å tomten påbörjat samt inom ytterligare tre år fullbordat boningshus, salubod eller annan dermed jemförlig byggnad, vid äfventyr, om det försummas, att tomtinnehafvaren förlorar sin rätt till tomten och den derfor erlagda andel af köpeskillingen;

att tomtinnehafvare, så snart han inom den förelagda tiden af fem år fullgjort hvad honom i fråga om tomtens bebyggande åligger, skall vara skyldig erlægga återstoden af köpeskillingen vid enahanda påföljd för uraktlåtenhet häraf, som för försummad byggnadsskyldighet är stadgad;

att, sedan byggnadsskyldigheten blifvit behörigen fullgjord och köpeskillingen till fullo guldits, köpebref å tomten må af Kongl. Maj:ts befallningshafvande för tomtinnehafvaren utfärdas; samt

att köpare skall vara skyldig att ensam vidkännas de med lagfarten förenade kostnader;

viljande Kongl. Maj:t tillika föreslå Riksdagen att medgifva, att köpeskillingarna för tomterna må, på samma sätt som köpeskillingarna för försålda mindre kronoegendomar, användas till inköp för kronans räkning af skogbärande eller till skogsbörd tjenlig mark.

De till ärendet hörande handlingar skola Riksdagens vederbörande

utskott tillhandahållas; och Kongl. Maj:t förblifver Riksdagen med all kongl. nåd och ynnest städse väl bevågen.

Under Hans Maj:ts,

Min Allernådigste Konungs och Herres sjukdom:

GUSTAF.

Er. Gust. Boström.

*Utdrag af protokollet öfver finansärenden, hållet inför Hans Kongl
Höghet Kronprinsen Regenten i statsrådet å Stockholms
slott den 27 januari 1899.*

Närvarande:

Hans excellens herr statsministern BOSTRÖM,
Hans excellens herr ministern för utrikes ärendena grefve DOUGLAS,
Statsråden: herr friherre ÅKERHJELM,
 WIKBLAD,
 friherre RAPPE,
 ANNERSTEDT,
 VON KRUSENSTJERNA,
 CLAËSON och
 DYRSSEN.

Tillförordnade chefen för finansdepartementet, herr statsministern Boström föredrog härefter:

Kongl. Maj:ts befallningshafvandes i Norrbottens län underdåniga skrifvelse den 13 mars 1897, hvarmed Kongl. Maj:ts befallningshafvande öfverlemnade en till Kongl. Maj:t stäld skrift, deri — sedan genom Kongl. Maj:ts befallningshafvandes utslag den 15 december 1890 angående afvittring af Jockmocks socken dels inom området för Åkerbergs by för kronans räkning förbehållits ett område om 26,25 hektar, dels ock inom gränserna för den i socknen belägna kronopark till byggnads- och upplagsplats vid Luleå—Gellivare jernväg afsatts ett område om 24,50 hektar — nämnda sockens kommunalstämma i underdånighet anhållit, att, som socknen å kyrkostämma beslutat att uppföra ett skolhus vid Murjeks jernvägsstation å Luleå—Gellivare

jernväg, men Kongl. Maj:ts befallningshafvande ansett sig icke kunna åt församlingen upplåta tomtplats till skolhuset å det område, som vid afvittringen afsatts till bebyggande, berörda område måtte åt socknen för alltid upplåtas på de vilkor, Kongl. Maj:t ville bestämma; hvarjemte Kongl. Maj:ts befallningshafvande meddelat, att med den underdåniga ansökningen afsåges den vester om jernvägslinien och Murjeks jernvägsstation belägna del af berörda område, som, enligt en vid Kongl. Maj:ts befallningshafvandes skrifvelse fogad, af tillförordnade förste landtmätaren C. A. Sjöberg upprättad karta, omfattade, jemte 0,348 hektar landsväg, 20,472 hektar skogsmark och 12,82 hektar lågländ mark eller tillhoppa 33,64 hektar;

i sammanhang hvarmed anmäldes en till Kongl. Maj:t ingifven skrift, deri åtskilliga personer, med förmälan att de vore bosatta å ifrågavarande område och der uppfört boningshus m. m., bestridt bifall till Jockmocks kommuns förevarande ansökning och tillika i underdånighet anhållit, att det måtte varda öfverlemnadt till vederbörande myndighet att uppgöra plan för platsens bebyggande och tomters upplåtande m. m.;

i hvilket ärende ej mindre kammarkollegium afgifvit infordrade underdåniga utlåtanden, dervid kollegium tillika öfverlemnadt inhemtade yttranden af domänstyrelsen och jernvägsstyrelsen än äfven Kongl. Maj:ts befallningshafvande inkommit med förnyadt underdånigt utlåtande.

Sedan tillförordnade departementschefen erinrat, att 1898 års Riksdag på framställning af Kongl. Maj:t medgifvit, att af det till kyrkoplats för Jockmocks socknemän vid afvittringen afsatta område 146,8825 hektar finge under vissa vilkor med eganderätt upplåtas till Jockmocks kommun utan annan afgäld än den, som kunde anses inbegripen i den ränta, hvilken vid afvittringen faststälts att utgå från hela det för kyrkoplatsen afsatta område, samt att på Kongl. Maj:ts pröfning vore beroende väckt fråga om förläggande till annan plats af det vid Mattisudden i Jockmocks socken nu anordnade seminarium för bildande af lappska småskolelärare och lärarinnor, tillstyrkte statsrådet, att Kongl. Maj:t måtte i nådig proposition föreslå Riksdagen att medgifva,

att ifrågavarande område, 33 hektar 64 ar, med undantag af den mark, som dels upptoges af den genom området dragna allmänna vägen, dels kunde finnas erforderlig för seminariet för bildandet af lappska småskolelärare och lärarinnor, för den händelse att platsen för detta seminarium komme att förläggas till Murjeks stationssamhälle, dels ock af jernvägsstyrelsen ansetts nödig för utvidgande af Murjeks jernvägs-

station, finge, fördeladt i tomter afsedda till bebyggnad, åt enskilde med eganderätt upplåtas under iakttagande,

att, sedan området blifvit genom Kongl. Maj:ts befallningshafvandes försorg uppdeladt i lämpligt antal tomter, dervid tomt af erforderlig storlek borde utläggas till plats för skolhus åt Jockmocks församling, förslag till köpeskilling för de särskilda tomterna skulle samtidigt för alla tomterna uppgöras af vederbörande revirförvaltare och en af Kongl. Maj:ts befallningshafvande i länet utsedd person, hvarvid särskildt värde borde åsättas å tomt befintlig skog och särskildt värde sjelfva jorden;

att tomt finge af Kongl. Maj:ts befallningshafvande till pris, motsvarande minst den sålunda föreslagna köpeskillingen, upplåtas, skolhus-tomten till Jockmocks kommun samt öfriga tomter till den, som hos Kongl. Maj:ts befallningshafvande anmälde sig till erhållande af sådan tomt och dervid erlade hela värdet för å tomten befintlig skog jemte minst en femtedel af köpeskillingen för jorden;

att egare af redan å området uppförda byggnader skulle ega företrädesrätt att för dem erhålla nödigt tomtutrymme mot erläggande af stadgad köpeskilling;

att den, åt hvilken tomt upplåtes, skulle vara skyldig att, under iakttagande af de särskilda föreskrifter, som med afseende å ett ordnad bebyggnad af platsen kunde varda honom af Kongl. Maj:ts befallningshafvande vid upplåtelsen meddelade, inom två år från upplåtelsen hafva å tomten påbörjat samt inom ytterligare tre år fullbordat boningshus, salubod eller annan dermed jemförlig byggnad, vid äfventyr, om det försumrades, att tomtinnehafvaren förlorade sin rätt till tomten och den därför erlagda andel af köpeskillingen;

att tomtinnehafvaren, så snart han inom den förelagda tiden af fem år fullgjort hvad honom i fråga om tomtens bebyggnad åläge, skulle vara skyldig erlægga återstoden af köpeskillingen vid enahanda påföljd för uraktlåtenhet häraf, som för försummad byggnadsskyldighet vore stadgad;

att, sedan byggnadsskyldigheten blifvit behörigen fullgjord och köpeskillingen till fullo guldits, köpebref å tomten finge af Kongl. Maj:ts befallningshafvande för tomtinnehafvaren utfärdas; samt

att köpare skulle vara skyldig att ensam vidkännas de med lagfarten förenade kostnader;

hemställande statsrådet tillika, att Kongl. Maj:t måtte föreslå Riksdagen att medgifva, att köpeskillingarna för tomterna finge, på

samma sätt som köpeskillingarna för försålda mindre kronoegendomar, användas till inköp för kronans räkning af skogbärande eller till skogsbörd tjenlig mark.

Hvad statsrådet sålunda tillstyrkt behagade Hans Kongl. Höghet Kronprinsen Regenten bifalla; och skulle nådig proposition till Riksdagen aflåtas af den lydelse, bilagan litt. — vid detta protokoll utvisar.

Ex protocollo:
Richard Hägglöf.